

i Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r
Llinell Gyswilt Gymraeg
ar **0845 302 1489** neu'r
Llinell Gymorth Saesneg
ar **0845 9000 444** neu
ewch i www.hmrc.gov.uk

Bydd y nodiadau hyn yn eich cynorthwyo i gwblhau tudalennau *Senedd* eich Ffurflen Dreth. Mae'r tudalennau *Senedd* yn cwmpasu eich incwm Seneddol yn unig; gwnewch yn siŵr eich bod hefyd yn cwblhau tudalennau eraill sy'n briodol i'ch amgylchiadau.

Mae'r llyfryn MPs, *Ministers and Tax* yn cynnwys gwybodaeth gefndirol a allai fod yn ddefnyddiol hefyd. Mae'r llyfryn ar gael yn unig oddi wrth:

Adran Gyhoeddus 1,
Tŷ Glas,
Llanisien,
Caerdydd,
CF14 5QZ.

Ffôn 02920 325201 neu ffacs 02920 765642.

Casglwch ynghyd y deunydd sydd ei angen arnoch, er enghraifft:

- eich P60, ffurflen yr Adran Adnoddau neu ffurflen Adran y Llywodraeth sy'n dangos manylion cyflog a threth am y flwyddyn
- eich Hysbysiadau Cod TWE ar gyfer 2008-09 a 2009-10
- ffurflen P11D neu ddatganiad cyfatebol o'r Adran Adnoddau neu Adran y Llywodraeth sy'n rhoi manylion unrhyw fuddiannau a threuliau a gawsoch yn y flwyddyn
- derbynebion ar gyfer unrhyw dreuliau caniataol a dalwyd gennych
- unrhyw rai o'r Tafleuni Cymorth y credwch sydd eu hangen arnoch.

Defnyddir y gair 'swydd' yn y Nodiadau hyn i gynnwys y swydd a ddelir fel AS, fel AS a Gweinidog, neu fel Gweinidog yn Nhŷ'r Arglwyddi. Mae 'P11D' yn golygu P11D, P9D neu wybodaeth gyfatebol.

Os oeddech yn eich swydd ar 5 Ebrill 2009

Dylai eich P60 ddangos cyfanswm y cyflog a'r dreth o'ch swydd (yn ogystal ag o gyflogaethau blaenorol yn ystod y flwyddyn). Dylai eich P45 (Rhan 1A), os oedd gennych un, ddangos hefyd y cyflog o gyflogaethau blaenorol. Peidiwch â chynnwys unrhyw symiau ar eich P60, neu P45 (Rhan 1A) sy'n berthnasol i gyflogaethau ar wahân i'ch swydd fel AS neu fel Gweinidog, yn y tudalennau *Senedd*.

Os oeddech yn Aelod Seneddol

Cwblhewch un copi o'r tudalennau *Senedd*.

Os oeddech yn Weinidog yn Nhŷ'r Cyffredin

Cwblhewch un copi o'r tudalennau *Senedd* ar gyfer eich incwm fel AS ac un sy'n berthnasol i'ch swydd Weinidogaethol - ond gweler isod os newidoch swydd.

Os oeddech yn Weinidog yn Nhŷ'r Arglwyddi

Cwblhewch un copi o'r tudalennau *Senedd* - ond gweler isod os newidoch swydd.

Os newidoch eich swydd yn ystod y flwyddyn

Cwblhewch gopi ar wahân o'r tudalennau *Senedd* ar gyfer pob swydd y derbynioch unrhyw incwm ohoni yn y flwyddyn a ddaeth i ben 5 Ebrill 2009.

Incwm o swydd

Blwch 1 *Taliadau o P60 (neu P45 neu slipiau cyflog) - cyn didynnu treth*

Nodwch yr arian a gawsoch fel AS neu fel Gweinidog.

Bydd eich P60 yn dangos ffigurau ar gyfer cyflog a threth o'r swydd roeddech ynddi ar 5 Ebrill 2009. Os oedd gennych fwy nag un swydd, gall y ffurflen gynnwys ail gyfres o fanylion cyflog a threth hefyd ar gyfer eich swyddi blaenorol. Ychwanegir y manylion at ei gilydd yn y ffigurau ar eich P60. Efallai y bydd angen i chi gyfeirio at gofnodion eraill (fel slipiau cyflog, ffurflenni P45 (Rhan 1A), neu ddatganiadau o fuddiant trethadwy) er mwyn cyfrifo'r ffigurau ar gyfer y cyflog o swyddi blaenorol i'w rhoi ym mhob copi o'r tudalennau *Senedd* a gwblhewch (un ar gyfer pob swydd). Os oeddech yn ddi-waith yn ystod y flwyddyn, bydd y ffigur ar eich P60 yn cynnwys unrhyw Lwfans Ceisio Gwaith neu Fudd-dal Analluogrwydd a gawsoch. Peidiwch â chynnwys y rhain yn y tudalennau *Senedd* (neu unrhyw gopiau o'r tudalennau *Cyflogaeth* a gwblhewch). Yn lle hynny, dylech nodi unrhyw Lwfans Ceisio Gwaith ym mlwch 14 ac unrhyw Fudd-dal Analluogrwydd ym mlychau 12 a 13 ar dudalen TR 3 eich Ffurflen Dreth.

Eglurir rhai o'r eitemau mwyaf cyffredin i'w cynnwys yn yr adran 'Taliadau ariannol' isod. Os cawsoch eitem neu daliad mewn cysylltiad â'ch swydd ac os nad ydych yn siŵr a ddylech ei gynnwys ai peidio, cysylltwch â ni neu'ch ymgynghorydd treth am gyngor.

Rheol gyffredinol

Dylech gynnwys yr holl incwm a gawsoch yn y flwyddyn dreth hyd at 5 Ebrill 2009 fel AS neu fel Gweinidog hyd yn oed os oeddech wedi ei ennill mewn blwyddyn dreth gynharach neu os cawsoch eich talu am waith sydd heb ei wneud eto ym mlwch 1. Dylech drin yr incwm hwn fel petaech wedi ei dderbyn ar y cynharaf o'r canlynol:

- y dyddiad pan wnaed y taliad, neu'r taliad ar gyfrif, neu
- y dyddiad pan oedd hawl gennych gael eich talu.

Bydd hyn yn wir hyd yn oed os na cawsoch eich talu tan yn ddiweddarach, neu os na cawsoch unrhyw daliad gwirioneddol am eich bod wedi trefnu i'r swm a oedd yn ddyledus i chi gael ei gymhwyso mewn rhyw ffordd arall yn lle hynny.

Taliadau ariannol

Mae'n rhaid i chi nodi'r swm cyn didynnu unrhyw dreuliau yr hoffech wneud cais amdanynt, ar gyfer pob eitem. **Dylech** gynnwys y taliadau ariannol canlynol ym mlwch 1:

- eich cyflog fel AS neu fel Gweinidog
- Tâl Salwch Statudol, Tâl Mamolaeth Statudol, Tâl Tadolaeth Statudol a Thâl Mabwysiadu Statudol ac eithrio pan gewch eich talu gennym ni
- taliadau gan drydydd parti pan wneir y taliad fel gwobr am wasanaethau a roddir neu sydd eto i'w rhoi yn rhinwedd eich swydd fel AS neu fel Gweinidog.

Ni ddylech gynnwys yr eitemau canlynol ym mlwch 1:

- buddiannau a thaliadau am dreuliau a gawsoch. Nodwch y rhain ym mlychau 3 i 9 yn lle hynny
- cyfandaliadau a dalwyd mewn cysylltiad â therfynu swydd, ymddeoliad neu farwolaeth. Nodwch y rhain ym mlychau 3 i 9 yn yr adran 'Cynllun cyfrandaliadau a chyfandaliadau cyflogaeth' ar dudalen Ai 2 o'r tudalennau *Gwybodaeth ychwanegol*
- taliadau a wnaed i'r Cynllun Pensiwn Seneddol.

Os ydych wedi derbyn cyfandaliad, er enghraifft Grant Ailsefydlu, a gafodd ei drethu a'i gynnwys ar eich P45, ac rydych wedi eu nodi yn y blychau ar gyfer cyfandaliadau ar eich Ffurflen Dreth, gwnewch yn siŵr eich bod yn ei ddidynnu o'r ffigur a roddwch ym mlwch 1.

i Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r
Llinell Gyswllt Gymraeg
ar **0845 302 1489** neu'r
Llinell Gymorth Saesneg
ar **0845 9000 444** neu
ewch i www.hmrc.gov.uk

Blwch 2 Treth a ddidynnwyd o flwch 1

Nodwch swm unrhyw dreth a ddidynnwyd o'r symiau a nodir ym mlwch 1, ym mlwch 2.

Dangosir y dreth a ddidynnwyd ar eich ffurflen P60 neu P45(Rhan 1A). Nodwch y ffigur hwn ym mlwch 2 hyd yn oed os oedd yn rhaid i chi gwblhau blychau 3 i 9 o'r adran 'Cynllun Cyfranddaliadau a chyfandaliadau cyflogaeth' ar dudalen Ai 2 y tudalennau *Gwybodaeth Ychwanegol* i wneud addasiad ym mlwch 1.

Buddiannau o'ch swydd

Bydd yr Adran Adnoddau neu eich Adran o'r Llywodraeth yn anfon atom fanylion yr holl fuddiannau a threuliau trethadwy a gawsoch yn rhinwedd eich swydd. Byddant yn rhoi'r manylion hyn i chi hefyd.

Ni fydd y manylion a gewch yn cynnwys unrhyw eitemau y mae gan yr Adran Adnoddau neu eich Adran oddefeb ar eu cyfer. Peidiwch â chyfeirio at yr eitemau hyn. (Trefniant yw goddefeb y gall yr Adran Adnoddau neu eich Adran o'r Llywodraeth fod wedi ei wneud gyda ni. Mae'n eich arbed rhag cynnwys buddiant neu daliad treuliau a gewch fel AS neu fel Gweinidog fel incwm ac yn eich arbed rhag gwneud cais cyfatebol am y treuliau caniatol a delir gennych.)

Blwch 3 Teithio, gwarantau teithio a thalebau

Mae eich incwm Seneddol yn cynnwys gwerth unrhyw dalebau a ddarperir i chi (neu i'ch teulu neu eich aelwyd) yn rhinwedd eich swydd fel AS. Pan fyddwch yn defnyddio gwarantau ar gyfer teithio mewn trê, ar y môr neu wrth hedfan bydd yr Adran Gyllid a Gweinyddiaeth yn dweud wrthym gost unrhyw deithiau nad ydynt yn amlwg yn deithiau busnes. Byddant yn rhoi'r wybodaeth hon i chi hefyd. Cynhwysir yr holl dalebau a ddarparwyd i chi ar gyfer teithiau busnes mewn 'goddefeb'; felly peidiwch â'u nodi ar eich Ffurflen Dreth.

Nodwch y ffigur a roddwyd i chi gan yr Adran Adnoddau ar gyfer costau nad ydynt yn ymwneud â busnes ym mlwch 3. Os credwch fod y ffigur hwn yn cynnwys mwy na'ch teithiau preifat, gallwch hawlio'r swm mewn perthynas â theithiau busnes ym mlwch 10. Os hoffech eglurhad pellach cysylltwch â ni neu'ch ymgynghorydd treth.

Blwch 4 Llety ac eithrio Lwfans Costau Byw Ychwanegol

Mae eich incwm Seneddol yn cynnwys gwerth unrhyw lety a gwasanaethau ategol (er enghraifft gwres, golau, glanhau) a gewch chi (neu eich teulu neu eich aelwyd) yn rhinwedd eich swydd fel AS. (Dylai unrhyw lety a gewch yn rhinwedd swydd neu gyflogaeth arall gael ei nodi ar dudalennau ar wahân sy'n cwmpasu'r swydd neu'r gyflogaeth honno.) Caiff gwerth rhai mathau o lety eu heithrio rhag treth, er enghraifft, os oes bygythiad arbennig i'ch diogelwch ac os darperir y llety i chi fel rhan o drefniadau diogelwch arbennig. Os ydych wedi cytuno â ni fod eich llety wedi'i eithrio, yna oni bai fod amgylchiadau wedi newid, peidiwch â nodi unrhyw beth ym mlwch 4. Fodd bynnag, codir treth ar y gwasanaethau ategol. Cyfyngir hyn fel arfer i 10% o gyflog y swydd dan sylw. Nodwch y ffigur hwn ym mlwch 4.

Blwch 5 *Darpariaethau Mân Dreuliau*

Bydd taliadau a gewch gan yr Adran Adnoddau i'ch ad-dalu am dreuliau a delir gennych wrth gyflawni eich dyletswyddau fel AS neu fel Gweinidog am redeg swyddfa yn drethadwy. (Gwnewch gais am unrhyw dreuliau caniatool at ddibenion treth drwy gwblhau blychau 10 i 13.)

Dylai'r Adnoddau roi'r manylion i chi. Nodwch y swm a ad-dalwyd neu a dalwyd i chi, neu ar eich rhan ym mlwch 5. Peidiwch â chynnwys unrhyw symiau a dalwyd fel rhan o'ch Lwfans am Fân Dreuliau neu Lwfans Cyfathrebu ar gyfer eitemau cyfalaf megis offer swyddfa gan fod hwn wedi ei gynnwys yn llwyr yn y Lwfans Buddsoddi Blynyddol (gweler y nodiadau ynglŷn â Lwfans Cyfalaf isod).

Enghreifftiau o'r symiau i'w cynnwys ym mlwch 5 yw'r rhai a gewch ar gyfer treuliau cynnal swyddfa o ddydd i ddydd fel gwres, golau, ffôn, post, deunyddiau papur.

Peidiwch â chynnwys manylion am daliadau a wnaed ar gyfer cyflogau a chyfraniadau Yswiriant Gwladol ysgrifenyddion a chynorthwywyr ymchwil. Peidiwch â chynnwys fel incwm unrhyw symiau a dalwyd i chi gan yr Adran Adnoddau fel cyfraniad tuag at bensiynau ysgrifenyddion a chynorthwywyr ymchwil. Ni ddylech ychwaith wneud cais am lwfans ar gyfer y symiau hyn. Mae'r symiau hyn yn drethadwy ac yn ganiataol mewn symiau tebyg ac rydym wedi cytuno nad oes angen i chi eu nodi ar eich Ffurflen Dreth.

Dylech gynnwys hefyd unrhyw daliadau'r Lwfans Cyfathrebu ar gyfer prynu eitemau di-gyfalaf.

Blwch 6 *Lwfans Ysgrifenyddol Dros Dro*

Darperir y lwfans hwn o gronfeydd ar wahân i gwrdd â chostau Aelod sy'n gorfod talu am gymorth ysgrifenyddol neu ymchwil tra bod ei gyflogai/chyflogai yn absennol o'r gwaith oherwydd salwch neu feichiogrwydd. Dylech nodi'r symiau a dalwyd ar eich rhan mewn perthynas â staff dros dro ym mlwch 6.

Blwch 7 *Cronfa Cymorth Ariannol ac ad-daliadau ariannol eraill*

Os cewch daliadau gan y Gronfa Cymorth Ariannol fel Llefarydd yr Wrthblaid, bydd y taliadau'n agored i dreth fel rhan o'ch incwm (yn yr un modd â'r Darpariaethau Mân Dreuliau). Nodwch y swm ym mlwch 7. (Gellir hawlio unrhyw dreuliau caniatool a dalwch wrth gyflawni eich dyletswyddau Seneddol ym mlychau 10 i 13). Nodwch ym mlwch 7 unrhyw ad-daliadau a wnaed i chi gan yr Adran Adnoddau ar gyfer costau llogi cerbyd, costau tacsï neu unrhyw ad-daliadau trethadwy na chafodd eu nodi mewn man arall yn y tudalennau hyn. Gellir gwneud cais am ryddhad treth ar gyfer y taliadau hyn ym mlychau 10 i 13.

Blwch 8 *Pob buddiant arall*

Dylai'r Adran Adnoddau neu eich Adran fod wedi rhoi manylion i chi am unrhyw fuddiannau eraill a gawsoch. Nodwch ym mlwch 8 gyfanswm cyfwerth mewn arian unrhyw fuddiannau eraill a gawsoch fel AS neu fel Gweinidog nas cynhwyswyd mewn man arall, er enghraifft ym mlychau 3 i 7.

Cyfwerth mewn arian unrhyw fuddiannau eraill

Pennir y cyfwerth mewn arian mewn ffyrdd gwahanol, yn unol â'r math o fuddiant.

i Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r
Llinell Gyswllt Gymraeg
ar **0845 302 1489** neu'r
Llinell Gymorth Saesneg
ar **0845 9000 444** neu
ewch i www.hmrc.gov.uk

Asedion (ac eithrio tir a cherbydau modur) a ddarperir at ddefnydd preifat

Pan fo'r ased wedi bod ar gael trwy gydol y flwyddyn bydd y cyfwerth mewn arian fel arfer yn seiliedig ar:

- 20% o'i werth ar y farchnad pan gafodd ei ddefnyddio gyntaf i ddarparu buddiant, yn ogystal â
- treuliau (ac eithrio'r gost o'i gaffael) a dalwyd gennych mewn cysylltiad ag ef, na fyddent wedi eu talu petai'r buddiant heb gael ei ddarparu.

Os yw'r cyfanswm hwnnw yn cynrychioli buddiannau a ddarparwyd ar gyfer mwy nag un Aelod bydd y cyfwerth mewn arian ar gyfer pob un yn seiliedig ar gyfran o'r swm llawn. Caiff y cyfwerth mewn arian ei ostwng gan unrhyw swm a ad-delir i'r darparwr yn gyfnewid am y buddiant. Am fwy o wybodaeth, gofynnwch i ni neu'ch ymgynghorydd treth.

Pob buddiant arall

Y cyfwerth mewn arian fel arfer fydd yr hyn gostiodd y buddiant i'r person a'i ddarparodd (llai unrhyw swm a ad-dalwyd i'r darparwr). Os yw'r swm hwnnw yn cynrychioli buddiannau a ddarparwyd ar gyfer mwy nag un Aelod bydd y cyfwerth mewn arian ar gyfer pob un yn seiliedig ar gyfran o'r swm llawn. Am fwy o wybodaeth gweler llyfryn 480, *Expenses and benefits – A tax guide* sydd ar gael o'r Llinell Archebu.

Dylech sicrhau eich bod yn cynnwys buddiant car, neu gar a thanwydd a oedd ar gael i chi yn rhinwedd eich swydd fel AS ym mlwch 8. Peidiwch â chynnwys buddiannau o unrhyw swydd neu gyflogaeth nad yw'n ymwneud â'r Senedd. Nodwch y rhain ar dudalennau *Cyflogaeth* eich Ffurflen Dreth.

Rhestrir rhai o'r buddiannau mwyaf cyffredin yn y Daflen Waith isod i'ch helpu i bennu'r cyfanswm ar gyfer blwch 8.

Taflen Waith ar gyfer blwch 8

Asedion a ddarparwyd at ddefnydd preifat

£

Ffôn/ffonau cartref

£

Tanysgrifiadau a ffioedd proffesiynol

£

Nwyddau neu wasanaethau a ddarparwyd

£

Gofal plant a gefnogir gan gyflogwr (mewn rhai amgylchiadau ni chodir treth am y buddiant hwn - gweler llyfryn 480)

£

Cymorth addysgol a ddarparwyd (mewn rhai amgylchiadau ni chodir treth am y buddiant hwn - gweler llyfryn 480)

£

Pob buddiant arall

£

Cyfanswm

Copiwch y ffigur ym mlwch A i flwch 9 yn nhudalennau'r Senedd

A

£

Blwch 9 Taliadau mantoli

Gallwch hawlio rhyddhad treth ar gyfer dibrisiant blynyddol ar offer sydd angen i chi ei ddefnyddio wrth gyflawni eich dyletswyddau. Gelwir y rhyddhad hwn yn 'lwfansau cyfalaf'. Weithiau, pan werthir neu pan roddir eitem o offer i ffwrdd, caiff peth o'r lwfansau cyfalaf a gawsoch eu hadennill. Gelwir hyn yn 'dâl mantoli'.

Rhoddir eglurhad manwl o'r ffordd y caiff lwfansau cyfalaf eu cyfrifo yn y nodiadau hyn yn yr adran 'Beth yw lwfansau cyfalaf a thaliadau mantoli' sy'n dechrau ar dudalen MPN 8. Os bydd angen arweiniad pellach arnoch, gofynnwch i ni neu'ch ymgynghorydd treth.

Treuliau'r swydd a dalwyd gennych

Mae'r adran hon yn egluro'r rheolau ar gyfer gwneud cais am dreuliau a dalwyd gennych o anghenraid wrth gyflawni eich dyletswyddau fel AS neu fel Gweinidog. Sylwer y gall yr Adran Adnoddau wneud taliadau ar eich rhan, na ellir eu didynnu wrth gyfrifo eich treth.

'Goddefebau'

Peidiwch â chynnwys unrhyw dreuliau a dalwyd gennych yn eich cais:

- os gallwch eu hawlio'n ôl o'r Adran Adnoddau, ac
- os cwmpesir y treuliau gan oddefeb.

Os ydych yn ansicr a oes gan yr Adran Adnoddau oddefeb dylech ofyn iddynt am fanylion. Gweler hefyd yr adran dan y pennawd 'Buddiannau o'ch swydd, sy'n dechrau ar dudalen MPN 3.

Fodd bynnag, os talwyd gwariant caniatool gennych sy'n fwy na'r swm a gwmpesir gan yr oddefeb gallai fod hawl gennych i wneud cais am ddiwyddiad ar gyfer y swm gormodol.

Blwch 10 Gwarantau teithio

Pan delir am deithiau trên, teithiau ar y môr neu deithiau hedfan drwy ddefnyddio gwarantau teithio bydd yr Adran Adnoddau yn eu harchwilio.

Bydd yr Adran Adnoddau yn dweud wrthych faint oedd cost y teithiau nad ydynt yn amlwg yn deithiau busnes. Os credwch fod y swm yn anghywir – ac yn cynnwys mwy na chost teithiau preifat – dylech nodi'r swm y credwch sy'n gysylltiedig â theithiau busnes ym mlwch 10.

Blwch 11 Cymorth ysgrifenyddol a chlercaidd, a chymorth ymchwil

Bydd y gost o gyflogi cynorthwywr ysgrifenyddol, clercaidd a chymorth ymchwil a delir o anghenraid wrth ymgymryd â'ch dyletswyddau fel AS neu fel Gweinidog wedi ei thalu gan yr Adran Adnoddau o dan y Cytundeb Canolog. Mae'r symiau hyn yn agored i dreth ac yn ganiatool mewn symiau tebyg, ac rydym wedi cytuno nad oes angen i chi eu cynnwys yn eich Ffurflen Dreth.

Dylech fodd bynnag, hawlio unrhyw swm a dalwyd ar gyfer Lwfans Ysgrifenyddol Dros Dro, neu a gyfrannwyd gennych allan o'ch arian eich hun, neu allan o'r Gronfa Cymorth Ariannol. Nodwch y symiau hyn ym mlwch 11.

i Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r
Llinell Gyswilt Gymraeg
ar **0845 302 1489** neu'r
Llinell Gymorth Saesneg
ar **0845 9000 444** neu
ewch i www.hmrc.gov.uk

Blwch 12 Treuliau swyddfa

Nodwch gyfanswm y symiau a wariwyd yn ystod y flwyddyn ar redeg eich swyddfa o ddydd i ddydd, er enghraifft, ar wres, golau, ffôn, post, deunyddiau ysgrifennu ym mlwch 12. Yn aml bydd y ffigur gyfwerth â'r symiau a dalwyd i chi neu a dalwyd ar eich rhan gan yr Adran Adnoddau ar gyfer y mathau hynny o eitemau. Byddant yn rhoi manylion i chi.

Os ydych, wedi talu symiau heblaw drwy'r Adran Adnoddau yn ystod y flwyddyn, rhowch gyfanswm y symiau hyn ym mlwch 12. Fodd bynnag, ni ddylech gynnwys unrhyw beth ym mlwch 12 sy'n gysylltiedig mewn unrhyw ffordd ag eiddo rydych wedi gwneud cais ar ei gyfer i'r Adran Adnoddau ar gyfer Lwfans Costau Byw Ychwanegol.

Blwch 13 Treuliau eraill a lwfansau cyfalaf

Nodwch gyfanswm unrhyw dreuliau eraill a lwfansau cyfalaf eraill ym mlwch 13.

Treuliau eraill

Gallwch ond wneud cais am y treuliau y byddai pob AS neu Weindog yn gorfod eu talu. Mae'n rhaid i'r treuliau gael eu talu wrth gyflawni dyletswyddau'r swydd yn wirioneddol. Nid yw treuliau a allai eich rhoi mewn sefyllfa i wneud eich swydd, yn hytrach na'i chyflawni mewn gwirionedd, yn ganiataol.

Cafodd y rhan fwyaf o'r treuliau y gallwch wneud cais amdanynt eu hystyried eisoes. Fodd bynnag, efallai y gallech wneud cais am dreuliau eraill a delir gennych wrth gyflawni eich dyletswyddau, er enghraifft, taliadau a nodwyd gennych ym mlwch 7 ac sy'n cwrdd â'r amodau cymhwys ar gyfer rhyddhad treth. Efallai eich bod wedi dod i gytundeb â ni ynglŷn â cheisiadau ar gyfer eitemau eraill yn y gorffennol. Os felly, dylech gyfrifo swm y treuliau caniataol ar y sail gytûn. Os ydych yn ansicr o'r hyn y gallech eu hawlio dylech ofyn i ni am gymorth cyn cwblhau blwch 13.

Lwfansau cyfalaf

Bydd lwfansau cyfalaf fel arfer ar gael ar gyfer y gost cyfalaf i chi o'r offer y mae'n rhaid i chi eu darparu wrth gyflawni eich dyletswyddau fel AS neu fel Gweinidog. Does dim lwfans ar gael ar gyfer offer a ddarparwyd i chi o dan drefniadau'r Tŷ i roi offer Technoleg Gwybodaeth neu asedion a brynwch ar gyfer eu gosod neu eu defnyddio mewn preswylfan. Yn ogystal â hyn, ni allwch hawlio lwfansau cyfalaf ar gyfer eich cerbyd modur. Mae'r adran isod yn sôn wrthyh sut i'w cyfrifo.

Os byddwch yn dechrau neu'n gorffen defnyddio eitem fel AS neu fel Gweinidog yn ystod y flwyddyn, cyfrifwch y lwfansau cyfalaf fel petaech wedi prynu neu werthu'r eitem ar y dyddiad hwnnw, gan ddefnyddio gwerth y farchnad ar yr adeg honno.

Beth yw lwfansau cyfalaf a thaliadau mantoli?

Mae'r adran hon yn sôn wrthy ch sut i gyfrifo eich lwfansau cyfalaf a'ch taliadau mantoli sy'n mynd ym mlychau 13 a 9 ar dudalennau'r *Senedd*. Mae'r enghreifftiau ar dudalen MPN 11 yn dangos yr hyn ddylech ei wneud.

Mae lwfansau cyfalaf yn ddiidyniad o'ch incwm trethadwy. Maen nhw'n lwfans ar gyfer dibrisiad yng ngwerth asedion neu gyfarpar y mae'n rhaid i chi eu darparu er mwyn ymgymryd â'ch dyletswyddau fel AS ac/neu fel Gweinidog. Cynhwysir lwfansau cyfalaf ym mlwch 13 yn nhudalennau *Senedd* eich Ffurflen Dreth.

Mae taliadau mantoli yn ychwanegiad at eich incwm trethadwy. Weithiau byddant yn codi pan werthwch ased neu offer yr oeddech yn hawlio lwfansau cyfalaf ar eu cyfer yn flaenorol, neu os byddwch yn peidio â'u defnyddio ar gyfer eich dyletswyddau swyddogol. Nodir taliadau mantoli ym mlwch 9 ar dudalennau'r *Senedd*.

Pa dreuliau sy'n cymhwyso?

A siarad yn gyffredinol, gall unrhyw beth a ddefnyddiwch i gyflawni eich dyletswyddau swyddogol gydag oes ddefnyddiol sydd o leiaf yn ddwy flynedd gymhwyso am lwfans. Rhaid iddynt fod yn bethau sy'n angenrheidiol ar gyfer cyflawni eich dyletswyddau. Mae offer swyddfa megis desgiau a chypyrddau cadw ffeiliau yn enghreifftiau nodweddiadol.

Ystyrir asedion ac offer yn 'angenrheidiol' os na allech wneud eich dyletswyddau swyddogol hebddynt. Mae'n rhaid eu bod yn bethau y byddai'n rhaid i bob AS ac/neu Weinidog eu darparu.

Ond ni allwch hawlio lwfans cyfalaf am gar, beic modur neu feic gan fod cyfraddau'r lwfansau teithio cymeradwy yn cynnwys elfen ar gyfer dibrisiant.

Pa fathau o lwfansau cyfalaf sydd ar gael?

O 6 Ebrill 2008-09 bydd tri math o lwfans cyfalaf yn berthnasol i chi:

- Lwfans Buddsoddi Blynyddol (LBB)
- lwfansau ar bapur
- lwfans cronfeydd bychain.

(i) Lwfans Buddsoddi Blynyddol

Mae Lwfans Buddsoddi Blynyddol (LBB) yn lwfans newydd. Mae'n disodli'r lwfans blwyddyn gyntaf o 50% a oedd ar gael ar gyfer cost cyfarpar a brynwyd yn 2007-08. Gallwch hawlio LBB ar gyfer unrhyw gyfarpar a brynwyd (ond nid ceir, beiciau modur neu feiciau) a wnaed ar neu ar ôl 6 Ebrill 2008 hyd at swm blynyddol o £50,000.

Peidiwch â chynnwys unrhyw wariant cyfalaf a ad-dalwyd i chi ar ôl 6 Ebrill 2008 gan yr Adran Adnoddau o dan Ddarpariaethau Mân Dreuliau neu'r Lwfans Cyfathrebu. Byddwn yn tybio eich bod wedi hawlio LBB yn erbyn unrhyw symiau a ad-dalwyd ar gyfer eitemau cyfalaf oherwydd nad yw'r eitemau hynny wedi eu cynnwys fel incwm trethadwy ym mlwch 5 y tudalennau *Senedd* yn eich Ffurflen Dreth. Os (fel eithriad) nad ydych am hawlio'r LBB, dylech gynnwys y swm ar gyfer Darpariaethau Mân Dreuliau a'r Lwfans Cyfathrebu a dalwyd am eitemau cyfalaf ym mlwch 5 ac esboniwch y sefyllfa yn y blwch ar gyfer 'Unrhyw wybodaeth arall' ar dudalen 2.

Pan (fel eithriad) fo'r cyfanswm gan gynnwys unrhyw wariant cyfalaf a ad-dalwyd gan yr Adran Adnoddau yn fwy na £50,000, yna gallwch hawlio hyd at £50,000 o'r cyfanswm fel LBB, gyda'r gweddill yn cael ei drin o dan amodau lwfans ar bapur, fel yr esbonnir isod.

i Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r
Llinell Gyswllt Gymraeg
ar **0845 302 1489** neu'r
Llinell Gymorth Saesneg
ar **0845 9000 444** neu
ewch i www.hmrc.gov.uk

(ii) Lwfansau ar bapur

Os ydy cyfanswm yr hyn a wariwyd gennych yn fwy na £50,000, caiff unrhyw swm sydd dros ben ei roi mewn 'cronfa'. Mae'r 'gronfa' hon yn cynrychioli cyfanswm eich gwariant cyfalaf ar ôl didynnu eich LBB, ac ar ôl didynnu unrhyw arian y gallech fod wedi ei dderbyn petaech wedi gwerthu unrhyw eitemau a brynwyd mewn blynyddoedd blaenorol. Efallai y bydd gennych 'gronfa' ar gyfer gwariant pan na chafwyd rhyddhad, ac a gariwyd ymlaen o flwyddyn gynharach. Os felly, ychwanegwch wariant eleni, ar ôl didynnu'r LBB a derbyniadau gwerthiant ar gyfer y flwyddyn hon, at y ffigur sydd gennych yn y gronfa ar gyfer y flwyddyn flaenorol, i bennu cyfanswm eich 'cronfa' newydd.

Gallwch hefyd hawlio lwfans blynyddol o 20% o'r swm net sydd yn eich 'cronfa' bob blwyddyn – gelwir hyn yn 'lwfans ar bapur' (LAB) neu 'written down allowance' (WDA) yn Saesneg.

(iii) Cronfeydd bychain sy'n llai na £1,000

Pan fo'r swm mewn cronfa o'r fath yn £1,000 neu lai, gallwch hawlio'r swm llawn fel 'lwfans cronfeydd bychain'.

Enghraifft 1

Mae John wedi bod yn AS am ddwy flynedd. Yn 2008-09 gwariodd £500 ar gyfarpar angenrheidiol nad yw wedi ei ad-dalu gan yr Adran Adnoddau. Mae ganddo gronfa o £700 a ddygwyd ymlaen o 2007-08.

Gall hawlio'r canlynol:

- y £500 llawn fel Lwfans Buddsoddi Blynyddol, ac
- y gronfa o £700 a ddygwyd ymlaen fel lwfans cronfeydd bychain.

Beth petawn i'n cael fy ethol yn AS yn ystod y flwyddyn?

Os nad ydych wedi bod yn AS am flwyddyn gyfan, neu wedi peidio â bod yn AS yn ystod y flwyddyn, caiff eich LBB ei ostwng yn unol â hynny.

Enghraifft 2

Etholwyd Jane yn AS ar 30 Awst 2008. Mae hyn yn golygu ei bod yn AS am 219 diwrnod o'r flwyddyn 2008-09. Gall hi hawlio $219/365$ o'r £50,000 o'r Lwfans Buddsoddi Blynyddol neu £30,000

Os prynwch ased neu eitem o gyfarpar rhan o'r ffordd drwy'r flwyddyn dreth ac rydych wedi defnyddio eich LBB, gallwch hawlio'r lwfans ar bapur llawn o hyd ond dylai hwn hefyd gael ei ostwng yn gyfatebol.

Beth petawn i'n defnyddio eitem yn rhannol at ddyletswyddau swyddogol?

Os defnyddiwch yr eitem yn rhannol yn unig ar gyfer dyletswyddau swyddogol, caiff y lwfans y gallwch ei hawlio ei ostwng mewn cyfrannedd â'r defnydd busnes. Er enghraifft, os defnyddiwyd eitem benodol ar gyfer defnydd busnes am dri chwarter o'r amser ac un chwarter at ddefnydd preifat, gallech hawlio dri chwarter y lwfans sydd ar gael.

Beth petaech yn peidio â defnyddio item ar gyfer eich gwaith neu'n peidio â bod yn AS - addasiadau mantoli?

Os yn ystod y flwyddyn rydych yn peidio â defnyddio eitem o gyfarpar ar gyfer dyletswyddau swyddogol, neu os peidiwch â bod yn AS, bydd angen i chi wneud amryw o addasiadau i'r lwfansau rydych wedi eu hawlio. Bydd yr addasiadau hyn ar gyfer y dyddiad y peidioch â defnyddio'r eitem ar gyfer gwaith neu y cafodd ei gwerthu.

Dylech gynnwys derbyniadau gwerthiant (neu'r gwerth marchnad os na wnaethoch eu gwerthu) unrhyw eitemau cyfalaf y cawsoch ad-daliad ar eu cyfer gan yr Adran Adnoddau fel Darpariaethau Mân Dreuliau neu Lwfans Cyfathrebu, yn eich cyfrifiad.

Ceir dau fath o addasiad: lwfansau mantoli a thaliadau mantoli.

(i) Lwfansau mantoli

Gallai lwfansau mantoli fod yn ddyledus ar gyfer:

- asedion a chyfarpar yn y gronfa os peidioch â bod yn AS yn ystod y flwyddyn
- asedion neu eitemau eraill o gyfarpar os yn ystod y flwyddyn
 - gwnaethoch beidio â bod yn Aelod, neu
 - gwnaethoch werthu'r eitem dan sylw, neu
 - gwnaethoch orffen eu defnyddio ar gyfer dyletswyddau swyddogol, ond ni wnaethoch eu gwerthu.

Yn yr achosion hyn y lwfans sy'n ddyledus yw:

- gweddill y gwariant a ddygwyd ymlaen o'r flwyddyn flaenorol, llai
- derbyniadau gwerthu'r (neu eu gwerth marchnad os na werthwyd nhw) eitem(au) ar y dyddiad y peidioch fod yn Aelod, neu pan orffenoch eu defnyddio at ddibenion eich dyletswyddau swyddogol.

Dylid cynnwys y swm yn eich cais ar gyfer lwfansau cyfalaf ym mlwch 13 tudalennau *Senedd* eich Ffurflen Dreth.

(ii) Taliadau mantoli

Os ydy gwerth eitem (neu eitemau) pan gaiff ei gwaredu yn fwy na gwerth y cronfeydd, yna gallai tâl mantoli fod yn ddyledus. Mae 'tâl mantoli' yn ychwanegiad at eich incwm trethadwy a gall godi:

- os peidiwch â bod yn AS yn ystod y flwyddyn, neu
- os gwerthwyd ased, neu
- os peidiwch â defnyddio eitem at ddibenion dyletswyddau swyddogol, ond nid ydych yn ei gwerthu.

Yn yr achosion hyn y lwfans sy'n ddyledus yw:

- derbyniadau gwerthu'r (neu eu gwerth marchnad os na werthwyd nhw) eitem(au) ar y dyddiad y peidioch â bod yn Aelod, neu pan orffenoch eu defnyddio at ddibenion eich dyletswyddau swyddogol, llai
- gweddill y gwariant a ddygwyd ymlaen o'r flwyddyn flaenorol (os o gwbl).

Dylid nodi'r swm ym mlwch 13 tudalennau *Senedd* eich Ffurflen Dreth.

i Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r
Llinell Gyswllt Gymraeg
ar **0845 302 1489** neu'r
Llinell Gymorth Saesneg
ar **0845 9000 444** neu
ewch i www.hmrc.gov.uk

Enghraifft 3

Peidiodd Bryn â bod yn AS ar 12 Ionawr 2009. Mae ganddo gronfa a ddygwyd ymlaen sy'n werth £300 ar gyfer 2007-08. Mae'n gwaredu ei gyfarpar am £100.

Y cyfnod a ddaeth i ben 12 Ionawr 2009

Gwerth a ddygwyd ymlaen £300

Llai

Derbyniadau'r gwaredu £100

Lwfans mantoli £200

Mae'r canlyniad yn dangos bod lwfans mantoli o £200 i'w nodi ar Ffurflen Dreth 2008-09.

Enghraifft 4

Peidiodd Catrin â bod yn AS ar 30 Medi 2008. Mae ganddo gronfa a ddygwyd ymlaen sy'n werth £450 ar gyfer 2007-08. Mae'n gwerthu ei chyfarpar am £400 ond yn cadw'r cyfrifiadur a'r argraffydd at ei defnydd personol ei hun. Roedd y cyfrifiadur a'r argraffydd yn werth £150 pan beidiodd â bod yn AS.

Y cyfnod a ddaeth i ben 30 Medi 2008

Gwerth a ddygwyd ymlaen £450

Llai

Derbyniadau'r gwaredu (£400 + £150) £550

Lwfans mantoli £100

Mae'r canlyniad yn dangos bod tâl mantoli o £100 i'w nodi ar Ffurflen Dreth 2008-09.

Cyfrifo eich bil treth

Os ydych am gyfrifo eich bil treth gofynnwch y Llinell Gyswllt am dudalennau *Crynodeb o'r cyfrifiad treth a'r nodiadau* neu ewch i www.hmrc.gov.uk

Does dim blychau ar wahân ar gyfer eich incwm Seneddol yn y Daflen Waith yn y *Nodiadau ar gyfer crynodeb o'r cyfrifiad treth*. Dylech gynnwys y symiau o dudalennau'r *Senedd* yn y blychau ar gyfer 'Cyflogaeth' yn y *Nodiadau ar gyfer crynodeb o'r cyfrifiad treth* fel a ganlyn:

Tudalennau Senedd

Incwm (blwch 1)

Buddiannau (blychau 3 i 9)

Treuliau (blychau 10 i 13)

Treth a ddidynnwyd (blwch 2)

Nodiadau ar gyfer crynodeb o'r cyfrifiad treth

nodwch hwn yn adran 1, blwch A1 (ynghyd ag unrhyw incwm arall o gyflogaeth sydd gennych).

ychwanegwch y symiau ym mlychau 3 i 9 at ei gilydd a nodwch y cyfanswm yn adran 1, blwch A5 (ynghyd â chyfanswm unrhyw fuddiannau cyflogaeth eraill sydd gennych).

ychwanegwch y symiau ym mlychau 10 i 13 at ei gilydd a nodwch y cyfanswm yn adran 1, blwch A6 (ynghyd â chyfanswm unrhyw dreuliau cyflogaeth eraill sydd gennych).

dylech gynnwys hwn yn y cyfanswm yn adran 10, blwch A187 (ynghyd â chyfanswm unrhyw dreth arall a ddidynnwyd o unrhyw incwm o gyflogaeth).

